

Archeologie langs de Waaldijk tussen Wolferen en Sprok

Middeleeuwse kern van de Waaldijk (1300-1500) opgegraven in Wolferen, waar de dijk rechtgetrokken is. Op de voorgrond resten van herberg De Zwaan (1600-1800).

Sporen van middeleeuwse huizen gevonden in Slijk-Ewijk (1050-1500).

Een Romeinse nederzetting (sporen van huizen) en kanaal (0-300 na Chr.) opgegraven bij Oosterhout. Daar zijn ook een inhumatiegraf en bewoningsporen uit de Karolingische tijd (650-950 na Chr.) ontdekt.

Romeins erf en weg (daterend 0-50 na Christus)

Loopgraven uit de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) en uit WOII (1940-1945) bij Lent.

Bewoningssporen uit de ijzertijd (800-50 voor Chr.)

De naam van herberg De Zwaan is een subtiële verwijzing naar een bordeel, zoals Jeroen Bosch op zijn schilderij 'de Marskramer' laat zien. De vele opgegraven pijpenkoppen bij het veer zijn vast van wachtende, rokende reizigers.

Bij Slijk-Ewijk zijn resten gevonden van een veldschans die onderdeel was van de Mauritslinie (afgebeeld op het schilderij) en van boerderij Over d'n Dylick (1631-1985).

Funderingen van een typisch Gelderse T-boerderij in Oosterhout uit 1740-1985; mogelijk huis van een schoolmeester.

1. Langs de Waal bestaan tussen Wolferen en Sprok al vanaf circa 800 voor Chr. boerennederzettingen. De rivier zorgt voor drinkwater, voedsel, vruchtbare akkers en is een belangrijke vaarroute.
2. In de 1e eeuw legt het Romeinse leger uit Nijmegen wegen aan langs de Waal om troepen te verplaatsen. Soldaten graven met de hand een kanaal van zo'n 10 meter breed, dat de Waal verbindt met het binnenland en andere rivieren. Langs de Waal drijven de Romeinen handel met de inheemse bevolking en na hun diensttijd in het leger blijven ze vaak in de regio wonen.
3. In de middeleeuwen zorgen de dorpsgemeenschappen, waarschijnlijk onder regie van de landsheer, voor een doorgaande bedijking langs de Waal. Die is op zijn laatst in de vroege 14e eeuw voltooid. Dan is ook het waterbeheer formeel geregeld.
4. Tussen 1600-1800 staat bij het veer over de Waal van Wolferen naar Winssen herberg de Zwaan: een welkome tussenstop voor vermoeide reizigers.
5. Tijdens de 80-jarige oorlog (1568-1648) is de Waal de zuidgrens van de noordelijke Nederlanden. Als onderdeel van de Mauritslinie (1585-1631) worden vele wachttorens en veldschansen op de noordelijke oever aangelegd.
6. In de Tweede Wereldoorlog bestaan er ingewikkelde loopgravenstelsels, onder andere in de buurt van Lent. Bij Lent zijn schuttersputjes gevonden, evenals een grote kuil met gedumpt oorlogsmateriaal.

